

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Історія та правознавство)»
Факультет	Географії, історії та туризму
Кафедра	Історії, теорії держави і права та філософії
Семестр	I
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	кандидат юридичних наук, професор Осауленко Олександр Іванович
Контактна інформація	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Під час вивчення курсу «Актуальні питання теорії держави і права» здобувачі вищої освіти отримають знання про державно-правові явища. Сформулюють уміння та навички здійснювати наукові узагальнення та давати визначення, виокремлювати основні ознаки державно-правових явищ, прогнозувати розвиток державно-правових явищ в залежності від подій, що відбуваються у суспільстві, визначати напрями вдосконалення елементів механізму правового регулювання, брати участь у правотворчій та правозастосовчій діяльності, виявляти проблемні питання у державно-правовій сфері, удосконалювати навички організації професійної діяльності.</p> <p>Ключові слова: політико-правові явища, правова система, правова поведінка, функції держави, форми держави, правотворчість.</p>
Мета та цілі	Формування у здобувачів вищої освіти світоглядних позицій про особливості сучасного розвитку суспільства, держави та права в Україні, напрями модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації, фундаментальні правові цінності сучасного європейського та світового суспільства.
Результати навчання	Опанувавши дисципліну «Актуальні питання теорії держави і права» здобувач вищої освіти оволодіває такими програмними результатами навчання: демонструватиме здатність діяти автономно і в команді; вміє арактеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів; вміє аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявлятиме перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України; орієнтується в міжнародному політичному

	<p>житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід; проявляє здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму; розуміє контекст правових явищ і процесів, аналізувати різноманітні підходи до державотворення і праворозуміння та бачення проблеми теорії держави і права.</p>
<p>Soft skills</p>	<p>Під час вивчення дисципліни здобувач отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Історія України», «Методологія історії», «Методичні аспекти і технології навчання історії та правознавства у закладах загальної середньої освіти».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.</i>			
Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.	Основні сучасні підходи до розуміння держави. Суверенітет держави і його співвідношення із суверенітетом народу і суверенітетом нації. Сучасні тенденції еволюції форми держави. Функції сучасної української держави. Основні функції теорії держави і права. Механізм держави: ретроспективний огляд та сучасні тенденції визначення.	Практичні завдання	6
Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.	Праворозуміння як наукова категорія. Політична система суспільства та її трансформація в епоху глобалізації. Характеристика елементів політичної системи суспільства. Влада в демократичній державі. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.	Практичні завдання	6
Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.	Підходи до праворозуміння в сучасній юридичній науці. Різновиди функцій права. Соціальна цінність права, його сутність та зміст. Механізм правоутворення та його відмінність від категорій правотворчості, законодавчий процес. Проблеми співвідношення права та закону. Система джерел права сучасності.	Практичні завдання	6
Тема 4. Розвиток теорії прав людини.	Система права та система законодавства: єдність та розбіжності. Норми права в системі соціонормативного регулювання. Особливості структури норми права та способи її викладення в статтях нормативно-правових актів. Норми національного та міжнародного права: взаємовплив та взаємозалежність.	Практичні завдання,	6
<i>Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.</i>			
Тема 5. Ефективність правового регулювання.	Поняття та особливості правового регулювання. Співвідношення дії права, правового впливу та правового регулювання. Предмет правового регулювання: поняття та ознаки. Класифікація методів правового регулювання. Поняття та види способів правового регулювання. Типи правового регулювання. Ефективність правового регулювання.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 6. Еволюція правової системи України.	Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи. Структура правової системи та характеристика її елементів. Правова політика: поняття, форми реалізації, пріоритети. Поняття та типологія правових систем сучасності.	Практичні завдання. підготовка презентацій	

	Критерії їх класифікації.		
Тема 7. Динамічні процеси у праві.	Норми права та правовідносини. Форми реалізації права та механізми їх здійснення. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство. Проблеми тлумачення норм права.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.	Сучасна концепція правової поведінки особи. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 9. Проблеми юридичної практики.	Поняття та ознаки юридичної практики. Структура юридичної практики. Види юридичної практики. Функції юридичної практики. Шляхи вдосконалення юридичної практики в Україні.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6
Тема 10. Засоби правового впливу.	Поняття та види правових засобів. Правові стимули: поняття, ознаки та види. Правові обмеження: поняття та особливості. Поняття, ознаки та функції правових пільг. Поняття, ознаки та функції правових обмежень.	Практичні завдання. підготовка презентацій	6

1. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.
2. Актуальні проблеми теорії держави та права [Текст] : навч. посіб. / [П.В. Волненко, Л.М. Князькова, О.С. Туренко та ін.]. Донецьк : Норд Комп'ютер, 2017. 75 с.
3. Ведерніков, Ю.А., Теорія держави і права [Текст]: навчальний посібник для підготовки до державного іспиту / Ю.А. Ведерніков, В.С. Грекул А.В. Папірна; – 3-е вид., доп. і перераб. Д.: Юрид. акад. м-ва внутр. справ, 2004. 176 с.
4. Гіда Є.О. Актуальні проблеми теорії держави та права [Текст] : навч. посіб. / [Є.В.Білозоров, А.М.Завальний, А.О.Осауленко та ін.]. Київ : Ліпкан О.С., 2020. 260 с.
5. Господарський кодекс України [Текст]: офіц. текст: за станом на 20 січня 2007 р. Х.: Одиссей, 2007. 240 с.
6. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429;
7. Загальна теорія держави і права / [за ред. В.В. Копейчикова]. К.: Юрінком Інтер, 1998. 320 с.
8. Загальна теорія держави і права [Текст]: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Х : Право, 2009. 584 с.
9. Загальна теорія держави і права. Підручник / За ред. проф. М.В. Цвіка, доц. В.Д. Ткаченко, проф. О.В. Петришина. Харків: «Право», 2012. 428с.
10. Закон України “Про об’єднання громадян” Відомості Верховної Ради України від 25.08.1992 - 1992 р., № 34, стаття 504.
11. Закон України “Про політичні партії в Україні ” від 5 квітня 2001 року Відомості Верховної Ради України від 08.06.2001 - 2001 р., № 23, стаття 118.
12. Закон України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” Відомості Верховної Ради України від 12.11.1999 - 1999 р., № 45, стаття 397.
13. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права: Підручник/ М.С. Кельман, О.С. Котуха, І.М. Коваль; МОН України; НУ “Львівська політехніка”. - 5-е вид., доповнене. Київ: ТОВ Тернограф, 2018. 804 с.
14. Кириченко В. М. Теорія держави і права: Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів / В. М.Кириченко, О. М.Куракін. Київ: ЦУЛ, 2010. 364 с.
15. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996.
16. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Атіка, 2005. 592 с.
17. Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник / Авт. упорядн. М. В. Кравчук. 3-тє вид., змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш, 2002. 248 с.
18. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: Курс лекцій. К.: К.І.С., 2008. 470 с.
19. Мурашин О.Г., Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: Підручник. Київ: Кондор, 2018. 478 с.
20. Нікітін А. В. Теорія держави і права. Частина I. Навчальний посібник для дистанційного навчання: Частина I. Київ: Ун-т «Україна», 2004. 164 с.
21. Нікітін А. В. Теорія держави і права. Частина II. Навчальний посібник для дистанційного навчання: Частина II. Київ: Ун-т «Україна», 2005. 264 с.
22. Пендіора М.М. Теорія держави і права: [посіб. для підгот. до іспитів]. К.: ТЕКСТ, 2018. 192 с.
23. Рабінювич П.М. Основи загальної теорії права та держави: [навч. посіб.]. К.: Атіка, 2020. 176 с.
24. Савченко Л. І. Теорія держави і права: курс лекцій: Навч. посібник для студ. вищ. навч.закладів. Рівне, 1996. 136 с.
25. Серета Г.П. Проблеми теорії держави і права: [навчальний посібник] / Г.П. Серета, С.Г. Стеценко. К.: КНТ, 2009. 184 с.
26. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Алєрта, 2011. 520 с.
27. Теорія держави і права (опорні конспекти). Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Авт.-упоряд. Кравчук М.В. К.: Атіка, 2003. 288 с.
28. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А.Ю. Олійник, С.Д. Гусарев, О.Л. Слюсаренко. К. : Юрінком Інтер, 2001. 176 с.
29. Теорія держави і права: підручник / С. Л. Лисенков, А. М. Колодій, О. Д. Тихомиров, В. С. Ковальський; за ред. С. Л. Лисенкова. К. : Юрінком Інтер, 2005. 448 с.
30. Теорія держави і права: навчальний посібник / упоряд. Л. М. Шестопалова. К.: Прецедент, 2004. 224 с.
31. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
32. Теорія держави і права: Академічний курс / О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський, О. Л. Кошиленко. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
33. Теорія держави і права: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков, В. П. Пастухов. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 368с.
34. Теорія держави і права: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. М.Суботін, О. В.Філонов, Л. М.Князькова, І. Я.Тодоров. Київ Знання, 2005. 327 с.
35. Теорія держави і права: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков, В. П. Пастухов. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 368 с.
36. Теорія держави та права [Текст]: курс лекцій / за ред. О.Ф. Мельничук, Вінниця: ВДПУ, 2001. 318 с.
37. Філософія права: Навч. посіб. / За заг. ред. О.Г. Данільяна. К.: Юрінком Інтер, 2005. 272 с.
38. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2006. 464 с.
39. Юридична деонтологія / [за ред. В.М. Горшенцова, В.В. Комарова]. Харків: Основа, 1993. 172 с.

Додаткова

40. Бабкіна О. В. Теорія держави і права у схемах і визначеннях: Навчальний посібник / О. В. Бабкіна, К. Г. Волинка. К.: МАУП, 2004. 144 с.
41. Барабаш Ю. Роль Верховної Ради України у розв’язанні державно-правових конфліктів на сучасному етапі державотворення / Ю. Барабаш // Вісник Академії правових наук України. 2013. № 1(40). С. 55-63.
42. Верник О.І., Куфтирев П.В., Машков А.Д., Межі державної влади. К.: Юрінком Інтер, 2001. 216 с.
43. Гегель Георг Вільгельм Фрідріх. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / Пер. з нім. Р. Осадчука, М. Кушніра. К.: Юніверс, 2000. 336 с.
44. Гоббс Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Т. Польська (наук. ред.), Р. Димирець (пер. з англ.). К.: Дух і Літера, 2000. 600 с.
45. Горlach М. І. Філософія: структура, функції та типи політичної системи суспільства. <http://www.readbookz.com/book/179/6220.html>.
46. Дмитренко М.А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції / НПУ ім. М.П. Драгоманова, Ін-т оператив. діяльн. та держ. безпеки. К.: Знання України, 2008. 544 с.
47. Євграфова Є.П. Система національного законодавства в контексті права (лібертарно-легісний підхід) [Текст] : монографія / Є.П. Євграфова. К.: КНТ, 2007. 184 с.
48. Завальний А.М. Доктринальний підхід до структури юридичного обов’язку / А.М. Завальний // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2009. Спец. Випуск № 3. С. 24-29.
49. Завальний А.М. Особливості неофіційного тлумачення юридичних норм в сфері правового регулювання вищої освіти України / А.М. Завальний, О.Б. Горова, В.С. Малєнко // Наука і правоохорона № 4 (6), 2009. С. 162-164.
50. Ільницький О. Загальнометодологічні положення до визначення поняття „правовий спір” / Олег Ільницький // Підприємництво, господарство і право. 2008. № 3. С. 27-30.
51. Клименко, М.М. Народний суверенітет та його співвідношення з національним і державним суверенітетом [Текст] / М.М. Клименко // Науковий вісник Юридичної академії МВС: Збірник наукових праць. К. 2004. № 4 (18). С. 79-87.
52. Кобринська С.Б. До питання про поняття та структуру правової системи // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: 36. наук. праць. Вип. 82: Правознавство. Чернівці: Чернівецький держ. ун-т, 2000. С. 14-18.
53. Мадіссон В. Правова конфліктологія та юридичний конфлікт у приватних правовідносинах / В. Мадіссон // Право України. 2003. № 9. С. 39-44.
54. Наливайко Л.Р. До питання про визначення поняття «механізм держави [Текст] / Л. Наливайко // Підприємництво, господарство і право. 2005. - № 10. С. 92-98.
55. Наливайко Л.Р. Поняття та основні ознаки функцій держави // Правова держава. 2005. Вип. 16. С. 177-190.
56. Осауленко А.О. Юридична відповідальність та державний примус: аспекти співвідношення // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2006. №5. С. 20-25.
57. Пікуля, Т. О. Поняття механізму держави України // Держава і право: 36. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 5. Київ: ІДІП НАНУ; Спілка юристів України; Юрид. книга, 2000. С. 443 – 448.
58. Пікуля, Т.О. Правоохоронні органи України в механізмі держави: монографія. Тернопіль: Видавництво Астон, 2015. 200 с.
59. Скрипник О.О. Принципи соціальної та правової держави: єдність чи конфронтація? // Людина і політика. 2011. № 1. С. 137-143.
60. Українчук О.О. Зіловживання правом: господарський та цивільний процес // Юриспруденція. Теорія і практика. 2017. № 4. С.35-41.
61. Хейман С. Кістяківський: Боротьба за національні та конституційні права в останні роки царату / Пер. з англ. К.: Основні цінності, 2000. 304 с.
62. Цвік М. Взаємодія законодавчої, виконавчої гілок влади та референдуму в системі народоладства // Вісник Академії правових наук України. Х. 1995. № 3. С. 27-34.
63. Шаповал В. Верховенство права: міфи і реалії пострадянського праворозуміння / В. Шаповал // Українське право. 2006. № 1. С. 30-33.
64. Шаповал В. Поділ влади: міфи і реальність // Урядовий кур’єр. 1996. 16 травня.
65. Шемшученко Ю. Теоретичні проблеми формування правової держави / Ю. Шемшученко // Право України. 1995. № 12. С. 7-10.

Інформаційні ресурси

66. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>
67. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.uni.v.kiev.ua
68. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
69. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
70. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
71. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
72. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
73. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
74. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclp.gov.ua/>
75. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
76. Юридична бібліотека Школи права Йельського університету <http://www.law.yale.edu/library/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-4)	24
Змістовий модуль 2 (Теми 5-10)	36
Підсумковий контроль – екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни